

ข้อเสนอเครือข่าย Thai Climate Change Action Network (Thai C-CAN)
ต่อการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1. หยุดการพัฒนาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ที่ทำให้เกิดโลกร้อน

1.1 ต้องเร่งทบทวนและปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561

เพื่อให้เกิดอุตสาหกรรมคาร์บอนต่ำหรือมาตรการในการควบคุมการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายใต้ ข้อบังคับของกฎหมาย เนื่องจาก พรบ. ดังกล่าวบัญญัติไว้แต่เพียง มาตรา 6 (1)

พัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ซึ่งยังขาดบทบัญญัติทางกฎหมายในการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อภาวะโลกร้อนในพื้นที่ EEC

1.2 ต้องมีกลไกทางเศรษฐศาสตร์ในการบริหารจัดการและลดก๊าซเรือนกระจกในพื้นที่ EEC

เพราะการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษจากกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมหรือบริการ คือผู้สร้างผลกระทบต่อสังคมโดยไม่มีกรับผิดชอบใด ๆ

แต่เมื่อต้องตั้งอยู่บนหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle)

โดยเฉพาะการปล่อยก๊าซเรือนกระจกกลายเป็นสิ่งที่มีต้นทุนต้องจ่าย ไม่ใช่สิ่งที่จะปล่อยได้ฟรี ๆ

จึงจะกระตุ้นให้กลุ่มทุนอุตสาหกรรมหันไปใช้เทคโนโลยีสะอาดอย่างจริงจัง

1.3 ต้องมีกลไกการควบคุมและตรวจสอบประเมินผลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรมอย่างมีส่วนร่วม

เพราะแม้แต่ในพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นแหล่งอุตสาหกรรม

ซึ่งได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลง

และมลพิษที่เพิ่มขึ้น รวมถึงพื้นที่ควบคุมเฉพาะ เช่น เขตควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

หรือเขตควบคุมมลพิษ

ยังขาดกลไกการมีส่วนร่วมในการควบคุมและตรวจสอบจากประชาชนและท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ควบคุม

และประเมินผลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรม
ต้องผ่านกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนและท้องถิ่นเท่านั้น

2. หยุดใช้พลังงานจากฟอสซิล ถ่านหิน เชื้อน และก๊าซธรรมชาติ (LNG)

และต้องเปลี่ยนผ่านพลังงานที่เป็นธรรม (Just Energy Transition) อย่างเร่งด่วน ภายใน ปี 2570

2.1 หยุดโครงการโรงไฟฟ้าที่ทำให้เกิดโลกร้อน เช่น โรงไฟฟ้าถ่านหิน

โรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมจากก๊าซธรรมชาติ

เนื่องจากโรงไฟฟ้าขนาดใหญ่ไปมีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับกลุ่มทุนพลังงานทั้งในส่วนของเจ้าของโรงไฟฟ้าและเจ้าของสัมปทานเชื้อเพลิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มทุนอุตสาหกรรมฟอสซิลทั้งก๊าซธรรมชาติ ลิกไนต์ และถ่านหินนำเข้าและภายในประเทศ ซึ่งข้อมูลในปี 2565 ประเทศไทยใช้ก๊าซธรรมชาติราว 55% ลิกไนต์และถ่านหินนำเข้า 16% ซึ่งจำนวนเกือบ 3 ใน 4

ของการผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศไทยยังคงใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลที่ก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน

2.2 หยุดโครงการสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สังคม

และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน

แม้ว่าการผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำจะเป็นเทคโนโลยีใหม่สำหรับการใช้พลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าที่สะอาด แต่อีกด้านหนึ่งการสร้างเขื่อนขวางลำน้ำก็ยังไปกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม สังคม และวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน รวมไปถึงสิทธิชุมชนและสิทธิมนุษยชนอีกด้วย และก่อให้เกิดพลังงานสำรองล้นเกินจนเป็นภาระให้ประชาชนต่อจ่ายค่าไฟฟ้าที่แพงขึ้น

2.3 ต้องสนับสนุนการใช้และพัฒนาพลังงานที่สะอาดอย่างเร่งด่วน เช่น พลังงานแสงอาทิตย์

พลังงานลม หรือพลังงานทางเลือกอื่น ๆ ที่ประชาชนทุกคนเข้าถึงพลังงานในราคาที่เหมาะสม

มีความปลอดภัยและยั่งยืนได้อย่างเสมอภาค

เพื่อให้ประชาชนสามารถคงไว้ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมีศักดิ์ศรีในฐานะพลเมือง

ดังนั้นจึงหมายถึงการเปลี่ยนผ่านพลังงานที่สู่พลังงานหมุนเวียนที่เท่าเทียมและยุติธรรม

คำนึงถึงการลดความเหลื่อมล้ำ มุ่งเสริมสร้างประชาธิปไตยพลังงาน (energy democracy)

และให้ความสำคัญกับการแบ่งเบาภาระของผู้บริโภคและกลุ่มเปราะบางต่าง ๆ

จึงเป็นหนทางที่พึงได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและสถาบันทางการเงินอย่างเร่งด่วน

3. เสนอ แนวทาง นโยบายทางการเมือง

3.1 ต้องบรรจุการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไว้ใน EIA

EHIA CHIA รวมถึง SEA หากพิจารณาจากร่าง พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

... หมวดที่ 6 การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่วนที่ 1

ว่าด้วยการคาดการณ์และประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ซึ่งได้ตราเป็นกฎหมายไว้พอสมควรแล้ว

ซึ่งรายงานการศึกษาและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชนจะเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการบูรณ

การการประเมินความเสี่ยงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศดังกล่าวด้วย

ดังนั้นจึงสมควรที่จะต้องบรรจุการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไว้ใน

EIA EHIA CHIA เหล่านั้นด้วย และในการดำเนินอุตสาหกรรมนั้น ๆ

ต้องให้ทบทวนและหยุดอุตสาหกรรมนั้นทันที

หากรายงานผลกระทบด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ไม่ผ่านเกณฑ์

3.2 EIA EHIA CHIA ต้องไม่พิจารณาแยกส่วน เนื่องจากปัจจุบันรัฐพิจารณา

รายงานผลการศึกษาและประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและชุมชน เป็นรายโครงการ เช่น

โครงการโรงไฟฟ้าถ่านหิน กับโครงการท่าเทียบเรือขนส่งถ่านหิน ที่เป็นโครงการเดียวกัน

แต่กลับให้เป็นรายงานที่แยกส่วนกัน

ดังนั้นต้องมองโครงการเป็นภาพรวมและพิจารณารายงานเข้าด้วยกัน

3.3 EIA EHIA CHIA ต้องไม่กำหนดขนาดหรือกำลังการผลิตเป็นขั้นต่ำ ต้องศึกษา ทุกโครงการ

เนื่องจากเกิดช่องว่างในการกลั่นกรองโครงการที่ต้องทำรายงานผลการศึกษาและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

และชุมชน ซึ่งหนึ่งในโครงการที่มีปัญหามากในปัจจุบันคือ โครงการที่ระบุขนาดหรือกำลังการผลิต

ทำให้เกิดการปรับลดขนาดหรือกำลังการผลิตลงเพียงเล็กน้อยเพื่อให้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด